

DOSKONALENIE STRATEGII ZARZĄDZANIA OŚWIATĄ
NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM
II ETAP

Model jakościowy funkcjonowania MOW w Jaworku

Mariusz Dobijański

Pojęcie resocjalizacji

Resocjalizacja – ponowna socjalizacja, tj. proces uspołecznienia pozwalający na poprawne funkcjonowanie człowieka w społeczeństwie zgodnie z powszechnie akceptowanymi rolami życiowymi i społecznymi.

(M. Konopczyński)

Nie ma jednej uznanej definicji jakości

„Jakość to to, co sprawia, że rzecz jest rzeczą, którą jest”

Arystoteles

„Jakość to doskonałość, której nie da się osiągnąć, lecz, do której trzeba uporczywie zdążać”.

Lao Tsu

„Jest osiągnięta w wyniku ciągłego doskonalenia”.

J. West-Burnham i B. Davies

„Jakość to coś, co zadowala, a nawet zachwyca klienta”.

E. Deming

„Próby określenia jakości przypominają szukanie złota na końcu tęczy. Możemy zmierzać w odpowiednim kierunku, ale nigdy tam naprawdę nie dotrzemy!”

M. Woodhead

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Ośrodek
Rozwoju
Edukacji

VULCAN
ZARZĄDZANIE OŚWIATĄ

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

DOSKONALENIE STRATEGII ZARZĄDZANIA OŚWIATĄ
NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM ETAP II

CWA
pro publico

Paradygmaty w dążeniu do „końca tęczy”

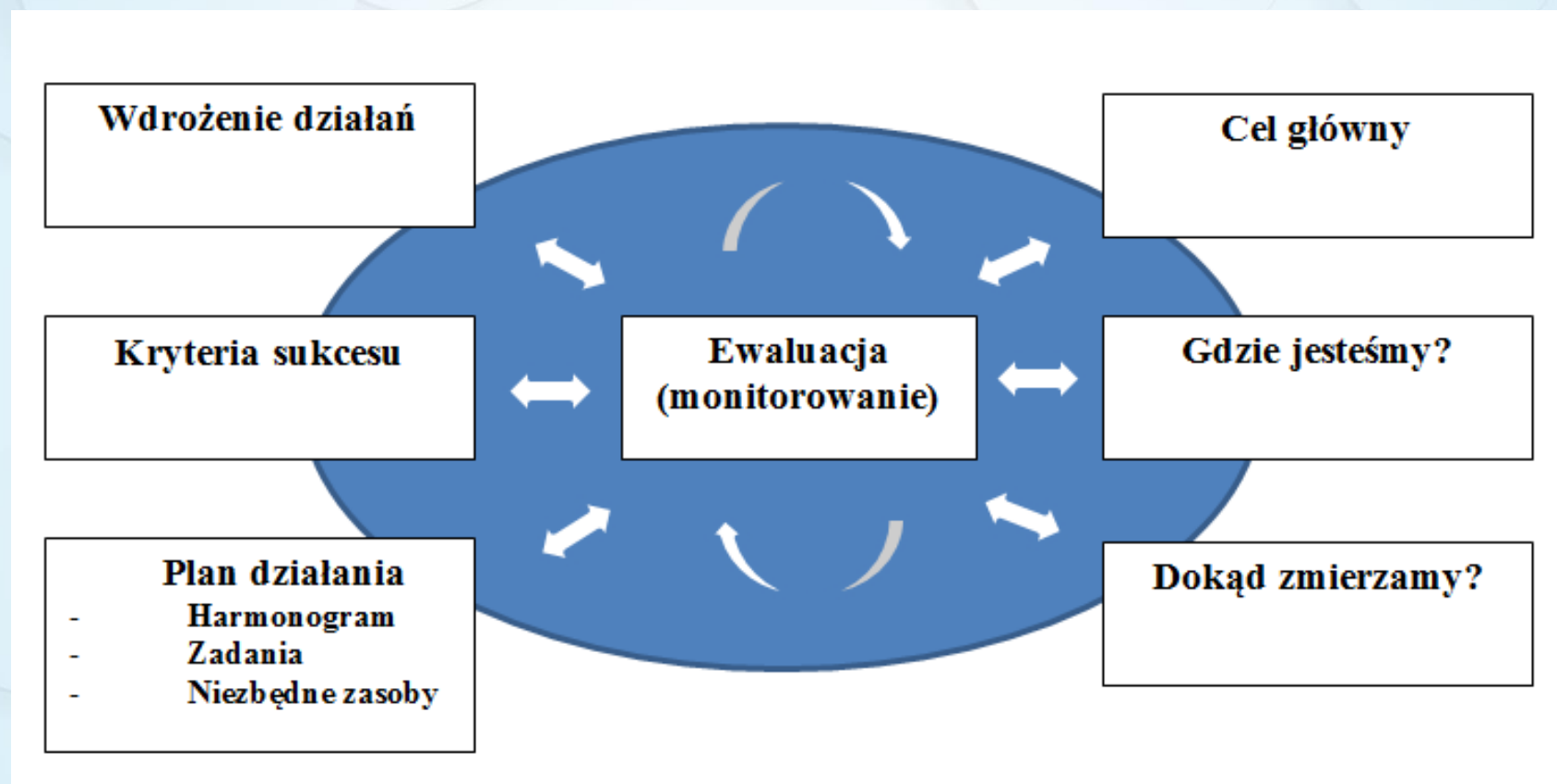
- Doskonalenie jakości jest działaniem o charakterze procesu.
- W procesie doskonalenia kluczową rolę pełni dyrektor placówki (przywódca edukacyjny).
- Proces doskonalenia wymaga sprzyjającego uczeniu się klimatu społecznego Ośrodka.
- Doskonalenie wymaga działania z wizją końca.
- Wartości, na których winien oparty być proces doskonalenia mają służyć przygotowaniu wychowanka do pełnienia określonych ról życiowych i społecznych oraz wspieraniu rozwoju jego struktur poznawczo-twórczych przy wykorzystaniu całego potencjału organizacyjnego i osobowego Ośrodka.

Punktem wyjścia dla jakościowych zmian dokonujących się w placówkach (ich rozwoju organizacyjnego) musi być ich antycypowana przyszłość, w której absolwent będzie przygotowany do samodzielnego pełnego uczestnictwa w społeczeństwie.

Rozwój organizacji resocjalizacyjnej

to ciąg działań doskonalących (zwiększających jakość i efektywność) strukturę organizacyjną i procesy zachodzące w placówce resocjalizacyjnej, mających na celu zinternalizowanie przez nieletniego norm moralnych, obyczajowych i prawnych obowiązujących w społeczeństwie.

Proces rozwoju placówki

Cel główny MOW

Przygotowanie wychowanków zagrożonych
bądź też wykazujących zachowania o
charakterze nieprzystosowania społecznego
do samodzielnego, kreatywnego
i odpowiedzialnego życia w środowisku
społecznym i poza placówką wychowawczą.

Sylwetka absolwenta

– w sferze osobowej

- Absolwent ma przeświadczenie o własnej wartości i posiada realne poczucie szansy na pozytywne zafunkcjonowanie w społeczeństwie, sprecyzowane plany na życie i strategię niezbędną do ich realizacji.
- Zna swoje mocne i słabe strony, adekwatną do rzeczywistości samoocenę i otoczenia społecznego, w którym przebywa.
- O swoich problemach i sukcesach komunikuje się w sposób otwarty.
- Jest odpowiedzialny za własne postępowanie i jego efekty, akceptuje i zna desygnaty podstawowych ról społecznych.
- Posiada pasje i zainteresowania, twórczo, kreatywnie podejmuje różne aktywności pozwalające mu na realizację indywidualnych i społecznych celów, a w swoim postępowaniu kieruje się wartościami, jakimi są wrażliwość na drugiego człowieka, jego potrzeby i oczekiwania, dostrzega pozamaterialne wartości w życiu.
- Jego motywacje mają charakter autoteliczny, równoważące motywacje instrumentalne.

Sylwetka absolwenta – w sferze relacji z drugim człowiekiem

- Absolwent przestrzega zasad dobrego wychowania, nie narusza godności osobistej drugiego człowieka, a jego relacje interpersonalne cechuje kultura, szacunek, dbałość o właściwe słownictwo.
- Potrafi kontrolować swoje emocje i stosuje się do poleceń pracowników.
- W kontaktach z rówieśnikami wykazuje postawę koleżeńską, nie obraża i nie poniża innych, nie stosuje form przemocy fizycznej i psychicznej, nie zastrasza, nie wyzywa, nie obraża, nie przywłaszcza sobie przedmiotów będących własnością społeczną lub prywatną, nie prowokuje innych do zachowań negatywnych.
- Nie destabilizuje sytuacji w Ośrodku.

Sylwetka absolwenta

– w sferze realizacji obowiązków

Absolwent systematycznie uczęszcza na zajęcia szkolne i organizowane przez wychowawców, aktywnie bierze udział w lekcjach i zajęciach dodatkowych dedykowanych uczniowi, nie opuszcza klasy, grupy, Ośrodka bez pozwolenia nauczyciela lub wychowawcy, odrabia prace domowe, uzyskuje pozytywne wyniki w nauce, przestrzega Kodeksu Ucznia.

Sylwetka absolwenta

– w sferze przestrzegania norm i zasad

- Absolwent przestrzega ustalonego harmonogramu dnia, realizuje w formie dyżurów prace porządkowo-gospodarcze.
- Dbą o mienie Ośrodka, własne i innych, oddaje do depozytu przedmioty wartościowe, w tym pieniądze, telefon w celu ich zabezpieczenia i korzystania z nich w sposób zgodny z regulaminem.
- Dbą o sprzęt, urządzenia i przedmioty będący własnością prywatną i społeczną.
- Nie pożycza bez zgody wychowawców przedmiotów będących własnością innych osób, nie dokonuje transakcji handlowych, nie uprawia gier hazardowych.
- Nie przemycą na teren Ośrodka zabronionych substancji i innych rzeczy zagrażających zdrowiu lub życiu.
- Nie spóźnia się z powrotem z udzielonych przepustek i urlopów, wraca z przepustki o wyznaczonej godzinie, informuje o wszelkich opóźnieniach dotyczących powrotu z przepustki spowodowanej złym stanem zdrowia, nie później niż w ciągu pięciu dni dostarczając oryginał zwolnienia lekarskiego.
- Wraca z urlopu w stanie niewskazującym na odurzenie od substancji chemicznych, narkotyków lub alkoholu.
- Nie oddala się samodzielnie z Ośrodka bez zgody wychowawców bądź nauczycieli, w warunkach wolnościowych przestrzega norm i zasad społecznych.

Sylwetka absolwenta

– w sferze higieny osobistej

Absolwent dba o higienę osobistą, utrzymuje czystość odzieży, dba o porządek w sypialni, pomieszczeniach Ośrodka i w jego otoczeniu, nie odurza się środkami chemicznymi i narkotykami, alkoholem, nie posiada i nie przyjmuje jakichkolwiek leków bez wiedzy wychowawcy, nie dokonuje samookaleczeń lub innych uszkodzeń ciała.

Sylwetka absolwenta

– inicjatywy i własne aktywności

Absolwent z własnej inicjatywy podejmuje aktywności służące Ośrodkowi lub kolegom, udziela im pomocy w przypadku zagrożenia ich zdrowia lub życia, podejmuje inicjatywy wychodzące poza zakres standardowych zadań i czynności przewidzianych regulaminem Ośrodka, swoim zachowaniem i postawą działa na korzyść i budowę pozytywnego wizerunku Ośrodka, stanowi właściwy wzór do naśladowania, wykonuje prace społecznie użyteczne na rzecz środowiska lokalnego, dba o efekty pracy własnej i grupy/klasy, bierze aktywny udział w życiu Ośrodka.

Gdzie jesteśmy?

– analiza SWOT placówki

SIŁY (MOCNE STRONY)	SZANSE							Σ	ZAGROŻENIA							Σ
	O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7		T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	
	S1	0	2	3				5	0	0	0	3	2			5
SŁABOŚCI (SŁABE STRONY)	S2	0	3	3				6	0	0	0	3	3			6
	S3	3	3	3				9	3	3	0	2	2			10
	S4	0	2	3				5	0	0	0	3	3			6
	S5	0	3	3				6	0	0	0	3	3			6
	S6						62							66		
	S7															
		3	13	15					3	3	0	14	13			
	W1	0	3	3				6	3	0	0	3	3			9
	W2	0	3	3				6	3	0	0	1	1			5
	W3	0	1	3				4	3	0	0	2	1			6
	W4	0	1	1				2	2	0	0	2	1			5
	W5	0	2	1				3	3	0	0	2	1			6
	W6	0	1	2			60	3	3	0	0	2	1		88	6
	W7	0	3	3				6	3	0	0	1	3			7
		0	14	16					20	0	0	13	11			

Mocne strony

- S1 – doświadczenia sytuacji trudnych;
- S2 – otwartość na uczenie się;
- S3 – infrastruktura;
- S4 – empatyczność kadry pedagogicznej;
- S5 – współpraca ze Stowarzyszeniem „Jawor”.

Słabe strony

- W1 – słaba komunikacja interpersonalna wśród kadry Ośrodka;
- W2 – rozdźwięk pomiędzy szkołą a internatem oraz pracownikami administracji;
- W3 – niewystarczający proces usamodzielnienia wychowanków;
- W4 – nierytmiczność zajęć w internacie;
- W5 – brak dziennych i tygodniowych planów zajęć wychowawczych w internacie;
- W6 – brak umiejętności motywowania wychowanków;
- W7 – słaba współpraca z rodzicami.

Szanse

- O1 – bezpieczne i atrakcyjne położenie;
- O2 – wiele możliwości współpracy z instytucjami zewnętrznymi;
- O3 – przychylność organu prowadzącego i instytucji wspierających.

Zagrożenia

- T1 – rosnąca liczba MOW – malejąca liczba wychowanków;
- T2 – zmiana prawa dotycząca standardów w kontekście oferty Ośrodka;
- T3 – mała skuteczność policji w doprowadzaniu wychowanków;
- T4 – lęk przed wychowankami otoczenia zewnętrznego placówki;
- T5 – trudności w pozyskiwaniu sponsorów dla MOW.

Dokąd zmierzamy?

– efekty analizy SWOT

Sprecyzowane cele operacyjne:

- przełamanie słabości i zagrożeń
- konieczność podjęcia działań zmierzających do redukcji lęku przed chłopcami w środowisku społecznym
- pozyskanie większej przychylności podmiotów mogących finansowo i rzeczowo wesprzeć placówkę
- zwiększanie oferty edukacyjnej Ośrodka - zasadnicza szkoła zawodowa
- poprawa komunikacji interpersonalnej i relacji pracowników Ośrodka
- zwiększenie zaangażowania rodziców wychowanków w funkcjonowanie placówki
- poprawa działań mających na celu usamodzielnienie wychowanków

Plan działania

- powołanie grupy sterującej

Zadania:

- koordynowanie działań zmierzających do realizacji przyjętej strategii.
- monitoring efektywności realizacji przyjętych w harmonogramie działań,
- prowadzenie ewaluacji wewnętrznej pracy placówki
- wypracowywanie wniosków i ich prezentacja co najmniej dwa razy w roku
- proponowanie rozwiązań korygujących i doskonalących jakość pracy
- dbanie o przekaz informacji dotyczących efektywności pracy Ośrodka
- motywowanie i zachęcanie do podejmowania wysiłku związanego z wyznaczaniem kolejnych zadań i celów

Plan działania

- Diagnoza potencjału podstawą planowania procesu resocjalizacji

Praca oparta jest na diagnozie indywidualnego potencjału każdego wychowanka, jego potrzeb, możliwości i deficytów, w atmosferze poszanowania godności każdego członka społeczności Ośrodka. Placówka oparta jest na samorządności, odpowiedzialności, zaangażowaniu, współpracy i współdziałaniu w celu rozwoju osobistych i organizacyjnych kwalifikacji i kompetencji zarówno na drodze samodoskonalenia jak i uczenia się organizacyjnego.

Plan działania – Rozwój kompetencji wychowanka

Planowanie rozwoju wychowanka odbywa się
w oparciu o:

- Indywidualne Programy Edukacyjno – Terapeutyczne (IPET) – efekty diagnozy psychologiczno-pedagogicznej,
- Indywidualne Programy Wspierania Potencjałów – efekty diagnozy rozwoju społecznego, rejestr postępów wychowawczych

Plan działania

- Metody pracy

Muszą uwzględniać konieczność permanentnego usamodzielniania wychowanka, rezygnację z metod polegających na sterowaniu zachowaniami wychowanka na rzecz metod stwarzających sytuacje pozwalające na uczenie się, opartych na doświadczeniach pozainstytucjonalnych, wspieraniu rozwoju poznawczego i potencjałów wychowanków (zdolności, predyspozycji, talentów, umiejętności i kompetencji) w warunkach wolności wyborów wypierających instytucjonalne, „siłowe” reguły i ograniczenia.

Indywidualna Karta Wpierania Potencjału

- Opinia RODK
- Orzeczenie PPP o potrzebie kształcenia specjalnego
- Wyniki wywiadu środowiskowego.
- IPET.
- Wyniki diagnozy osobowości i intelektu
- Efekty dydaktyczne
- Karty oceny postępów (re)socjalizacji wychowanka

Karty oceny postępów (re)socjalizacji wychowanka

- **Stosunek do obowiązków szkolnych**

- ✓ aktywność;
- ✓ przygotowanie do zajęć (odrobione prace domowe, posiadanie przyborów szkolnych, wykonuje prace do chętnych);
- ✓ dyscyplina (samowolne wychodzenie z klasy, stosowanie się do poleceń nauczyciela, bycie wzorem – wspieranie nauczyciela);

- **Dbłość o własne zdrowie**

- ✓ higiena osobista;
- ✓ utrzymywanie porządku wokół siebie;
- ✓ szacunek dla ciała (samookaleczenia, rozdrapywanie ran, adekwatność ubioru do pogody, używanie środków psychoaktywnych, stosowanie się do zaleceń lekarskich);

- **Prawidłowość życia społecznego**

- ✓ prawidłowość relacji interpersonalnych (manipulacja otoczeniem (kłamstwa), życzliwość i ugodowość, empatia);
- ✓ kultura języka (wulgaryzmy, formy grzecznościowe);
- ✓ przestrzeganie zasad (nie przestrzega, stosowanie się do poleceń, realizacja dodatkowych zajęć);
- ✓ organizacja czasu własnego (bierność, nieumiejętność organizowania się, inicjatywność);
- ✓ samodzielność stanowienia o sobie (oportunizm, konformizm, asertywność);

Funkcjonowanie wychowanka w obszarze – pięć poziomów oceniania

Ocena ma na celu ustalenie tendencji spełnienia wymagań stawianych wychowankowi na jednym z pięciu poziomów:

- poziom 5 - oznaczający bardzo wysoki stopień wypełniania wymagań;
- **poziom 4 - oznaczający wysoki stopień wypełniania wymagań;**
- poziom 3 - oznaczający średni stopień wypełniania wymagań;
- **poziom 2 - oznaczający podstawowy stopień wypełniania wymagań;**
- poziom 1 - oznaczający niski stopień wypełniania wymagań.

Charakterystyki wypełniania poszczególnych wymagań opracowano dla poziomu 2 i 4, tworząc listę kryteriów oceny wychowanka osobno dla każdego wymagania na poziomie 2 i 4.

Spełnienie przez wychowanka wymagania lepiej niż na poziomie 4 skutkuje przyznaniem oceny 5.
Spełnienie przez wychowanka wymagania lepiej niż na poziomie 2, ale nie tak dobrze jak na poziomie 4, skutkuje przyznaniem oceny 3.
Spełnienie przez szkołę wymagania gorzej niż na poziomie 2 skutkuje przyznaniem oceny 1.

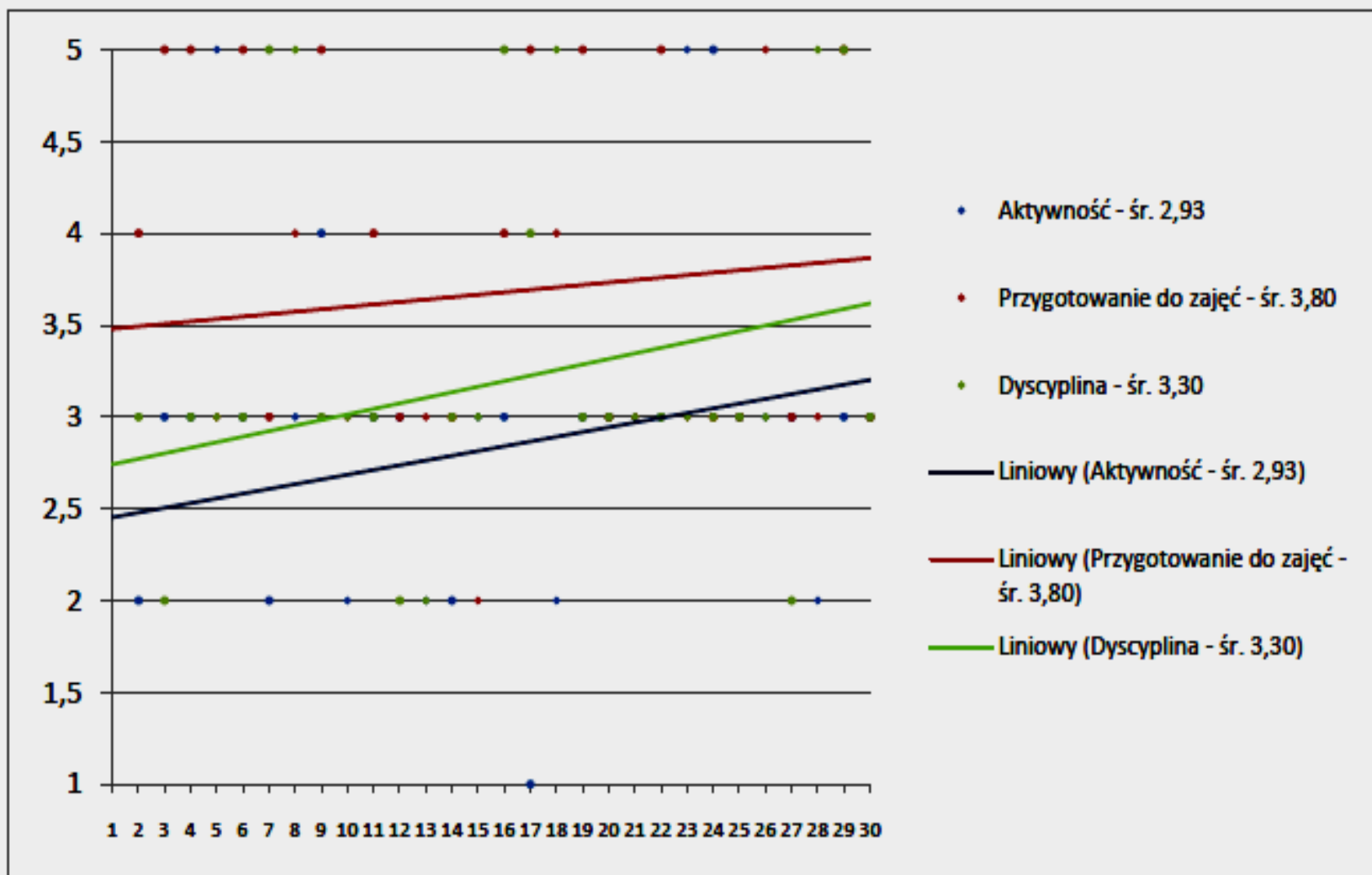
Charakterystyka spełnienia wymagań w obszarze „**Dbłość o własne zdrowie**” wskaźnik *higiena osobista*
dla poziomu 2:

- Uczeń ma czystą odzież i bieliznę, wykonuje poranną i wieczorną toaletę, dba o higienę jamy ustnej i czystość głowy

Charakterystyka spełnienia wymagań w obszarze „**Dbłość o własne zdrowie**” wskaźnik *higiena osobista*
dla poziomu 4:

- Uczeń samodzielnie z własnej inicjatywy pierze i prasuje odzież, każdego dnia zmienia bieliznę, myje ręce po każdym posiłku, jego wygląd jest schludny i świadczący o systematycznej, codziennej dbałości

Postępy w obszarze - stosunek do obowiązków szkolnych – ocena w skali od 1 do 5 gdzie 1 oznacza brak występowania cechy, 5 oznacza – maksymalne natężenie występowania cechy

System wzmocnień

Wychowankowie, którzy wypełniają stawiane im zadania w poszczególnych obszarach w sposób twórczy i kreatywny wpływając na otaczającą ich rzeczywistość, przejawiający wewnętrzną gotowość do podejmowania różnorodnych społecznie istotnych aktywności, wzbudzający pozytywne emocje wobec własnej osoby i grupy, w której funkcjonują, zachowujący się w sposób świadczący o ich uspołecznieniu korzystają z dodatkowych wzmocnień w postaci **pochwał** wobec grupy, społeczności Ośrodka, listów kierowanych do rodziców bądź prawnych opiekunów i sądów, **nagród w formie rzeczowej lub finansowej**, możliwości **swobodnego poruszania się** po terenie Ośrodka i/lub nie (za zgodą wychowawcy i dyrektora) poza nim w godzinach wyznaczonych indywidualnie – po okresie adaptacji nie krótszym niż jeden miesiąc, **wyjazdów** w przypadku posiadania zgody sądów na przepustki świąteczne, feryjne i weekendowe, jak również **wnioskiem do sądu o zmianę środka wychowawczego** i powrót wychowanka do środowiska rodzinnego.

Wychowankowie, którzy swoją postawą demonstrują swój aspołeczny stosunek do wymagań stawianych im w poszczególnych obszarach ich funkcjonowania w Ośrodku mogą zostać ukarani w postaci **upomnienia lub nagany** wpisanej w karcie Indywidualnego Programu Wspierania Potencjału, **pozbawieni są możliwości udzielenia przepustki**. O ich negatywnym zachowaniu **powiadami są ich rodzice/prawni opiekunowie lub sąd**. W szczególnie uzasadnionych przypadkach wychowankowie ze względów wychowawczych mogą zostać **przeniesieni do innego ośrodka** lub w mogą zostać względem nich **wniesione do sądu wnioski o zmianę środka wychowawczego** na poprawczy.

Proces organizacyjnego rozwoju, jaki na wskutek zmian w legislacji ma szansę rozpocząć się Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych może w swoich skutkach przynieść od dawna postulowane zwiększenie efektywności i jakości procesu resocjalizacyjnego. Zmiany te mogą zainspirować do innego planowania, realizowania i kontrolowania procesów zachodzących w placówkach, a także pozwolić im na dostosowanie swojej organizacji do potrzeb i standardów niezbędnych do pracy we współczesnych, nowoczesnych instytucjach edukacyjnych.

A na koniec - tylko dwa pytania:

- Czy zmiany prawa przygotowane w zespole kierowanym przez prof. Marka Konopczyńskiego będą miały możliwość zafunkcjonowania i odegrania istotnej roli w procesie przeobrażeń organizacyjnych i standaryzacji pracy ośrodków wychowawczych?
- Czy efektywnościowe i jakościowe zmiany w procesie resocjalizacyjnym prowadzonym w poszczególnych placówkach będą miały znaczenie i będą wprost przekładały się na sposób kierowania wychowanków do Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych przez Ośrodek Rozwoju Edukacji?

Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Jaworku

Dziękuję za uwagę